

Skelbiame siūlymų, gautų atnaujintos pagrindinio ugdymo Lietuvių kalbos ir literatūros (LKL) bendrosios programos (BP)
2020-12-14 d. projektui, apibendrinimą

Dėkojame už gautus siūlymus. Jus gavome iš Lietuvos etninės kultūros ugdytojų sąjungos, Lietuvos moksleivių sąjungos, Tautinių mažumų švietimo komisijos, pavienių asmenų (9).

Taip pat apibendrinome **apklausos duomenis**, gautus iš *Lietuvių kalbos ir literatūros mokytojų metodinių būrelių*: Alytaus m., Alytaus r., Elektrėnų sav., Ignalinos r., Joniškio r., Jurbarko r., Kalvarijos sav., Karmėlavos, Kauno r., Kėdainių r., Klaipėdos m., Kretingos r., Kupiškio r., Lazdijų r., Pakruojo r., Palangos m., Panevėžio m., Raseinių r., Šakių r., Šalčininkų r., Šiaulių m., Švenčionių r., Telšių r., Trakų r., Ukmergės r., Varėnos r. savivaldybių ir Ežerėlio pagr. m-klos, Garliavos Jonučių progim., Kauno r. Neveronių gimn., Raudondvario gimn., Rietavo Lauryno Ivinskio gimn., Šilutės pirmosios gimn.

Siūlymas	Atsižvelgta/ neatsižvelgta	Pagrindimas, kodėl neatsižvelgta / Pastabos
Palikti bazinius kūrinius – tuos pačius, kurie buvo 2016 metų programoje, taip būtų sutaupyti pinigai vadovėliams.	Iš dalies atsižvelgta	
<p>Daugiau dėmesio skirti tiek lietuvių, tiek užsienio šiuolaikinės literatūros kūriniams, kadangi šiuolaikinėje literatūroje taip pat gilinamasi į aktualias problemas, pasitelkiant aktualų kontekstą ir svarbius šiuolaikinio rašymo stiliaus aspektus. Taip pat apžvelgti tokius šiuolaikinius įrašus: reklamos, žinios, įrašai internete ir socialiniuose tinkluose, juose vartojamas priemonės (humoras, ironija, įtikinimo priemonės ir kt.). Ieškoti sąsajų tarp vaizdinės ir tekstinės medžiagos.</p> <p>10 klasės literatūros programoje yra supažindinama su Europos kultūros ištakomis, tačiau moksleiviai galėtų būti supažindinami su platesniu spektru kultūrų. Vertinant tai, siūlome įtraukti literatūros, pagrįstos kitų religijų pagrindu, taip moksleivį skatinant analizuoti skirtingus žmonių požiūrius, vertybių sistemas, gilinti istorinio konteksto supratimą.</p> <p>A. Kalbėjimas, klausymas ir sąveika Šiame pasiekimų raidos skyriuje gebėjimai, kuriuos turi įgyti 9–10 klasių moksleiviai, yra įvardinti tikslingai, tačiau pastebime, kad šie gebėjimai nėra pakankamai išugdomi, t. y. mokyklose dažnai nėra skatinama argumentuota diskusija, debatai, dialogai tarp moksleivių, tai priklauso nuo mokytojo iniciatyvos. Taip pat retai arba beveik nėra skatinama klausytis literatūros kūrinių, tad šis gebėjimas nėra ugdomas. Šiame skyriuje įvardinti labai svarbūs praktiniai gebėjimai, tad norint, kad jie būtų ugdomi, siūlome įtraukti praktinių užduočių į programą, gramatikos ir literatūros vadovėlius.</p>	<p>Iš dalies atsižvelgta</p> <p>Neatsižvelgta</p> <p>Neatsižvelgta</p>	<p>Mokiniai supažindinami su Lietuvos kultūros ištakomis: lietuvių tautosaka, antika, Biblija. LKL programa neturi religijotyros tikslų.</p> <p>Praktinės užduotys nėra BP objektas. Praktinių užduočių pavyzdžių pateiksime Įgyvendinimo rekomendacijose.</p>

B1. Sąmoningai skaito įvairaus pobūdžio tekstus

Siūlome neakcentuoti perskaitomų rekomenduojamų knygų skaičiaus, kadangi kūriniai yra skirtingo dydžio ir jų meninė vertė yra skirtinga, tad orientavimasis į kiekį gali būti žalingas, juolab, jog moksleivių potraukis ir vertybių visuma yra skirtinga. Taip pat, moksleiviams gali būti sunku savarankiškai prisiversti pasirinkti meniškai vertingai knygas dėl laiko stokos ar nepakankamo susipažinimo su literatūra, todėl siūlome mokytojams skatinti moksleivius skaityti neprivalomąją literatūrą, nurodant „vertingas“ klasikines ir šiuolaikines knygas, siekiant skaitymą ugdyti kaip vertybę.

6.3.5. Literatūros ir kultūros pažinimas 9 klasėje.

Atkreipiame dėmesį, kad daugelis paminėtų 9 klasės privalomų kūrinių veiksmo erdvė yra labai panaši, t. y. lietuviškas kaimas. Koncentruojantis į tokius kūrinius moksleivis sukaupia siauresnį istorinį kontekstą. Siūlome bent vieną ar du tokius kūrinius pakeisti užsienio rašytojų kūriniais, kurie nagrinėtų panašius aspektus, tačiau suteiktų platesnes istorines žinias. Tokiu būdu 9 klasės moksleivis galėtų lyginti istorinę padėtį bei to laikotarpio literatūrą skirtingose kultūrose. Taip pat, kaip vienas iš aspektų yra minima literatūra ir tapatybė turint omenyje, kad literatūra skatina lietuvių tautinę savimonę, tačiau toks pokytis padėtų moksleiviui pajauti, ką reiškia tautinė tapatybė kitų kultūrų žmonėms.

Poezijos tekstų per mažai. Lenkai siūlo 13 autorių. Ir ne tik vaikų literatūros autorius. Mes praleidžiame tai, kas vertingiausia.

Kodėl praleidžiami J. Aistis, S. Nėris, H. Radauskas, A. Nyka-Niliūnas, A. Mackus, Liūnė Sutema, Just. Marcinkevičius, Jud. Vaičiūnaitė, T. Venclova, S. Geda, M. Martinaitis, N. Miliauskaitė?

Neatsižvelgta

Iš dalies
atsižvelgta

Atsižvelgta

Rekomenduojame per metus savarankiškai perskaityti ne mažiau kaip 10 atitinkamoms klasėms rekomenduojamų arba savarankiškai pasirinktų skirtingų žanrų knygų.

Būtent knygų, o ne kūrinių. Knygų apimtis šiuo atveju nėra svarbi, kadangi mokiniai jas renkasi pagal savo potraukius ir galimybes.

Įgyvendinimo rekomendacijose pateiksime sąrašus, kad mokytojams būtų lengviau pasiūlyti mokiniams „vertingas klasikines ir šiuolaikines knygas, siekiant skaitymą ugdyti kaip vertybę“.

9 klasėje nagrinėjama literatūra nacionalinės kultūros kontekste (kalba ir literatūra kaip bendruomenės tapatybės atramos), todėl ir veiksmo erdvė yra lietuviška.

Paskutinė tema – Globalios problemos literatūroje (egzistencinės, socialinės, politinės, moralinės), todėl čia įtraukta visuotinės literatūros kūrinių.

J. Degutytė „Aš nenoriu drungno vandens“ ir N. Miliauskaitė „dar vienas nubudimas, laimingas...“ (7 kl.).

Lietuvių meilės lyrika: Jonas Aistis „Man tave“ ir pasirinkti 2–3 eilėraščiai (A. Mickevičiaus, S. Nėries, A. Miškinio, J. Aisčio, P. Širvio, J. Degutytės, A. Jonyno, pasirinkto dabartinio lietuvių poeto meilės lyrika). (8 kl.)

Just. Marcinkevičiaus poezija Tėvynės tema (6 kl.), eil. „Laisvė“ (8 kl.).

Tekstai apie kūrybą, knygos ir skaitymo vertę: pasirinkti 1–2 Maironio, H. Radausko, M. Martinaičio,

Visiškai neaišku, kodėl nebėra A. Mickevičiaus.

Ar galima praleisti A. Mickevičių – svarbią kanono figūrą? Nereikia pleišto tarp akademinės ir mokyklinės linijos.

Kodėl dingsta A. Mickevičius, M. Mažvydas? Koks pasakojimas be pradžios? Nėra nei R. Granausko, I. Mero, J. Grušo, S. Gedos ... – atsisakoma geriausių literatūros kūrinių, svarbiausių autorių. Kultūrinių kompetencijų siūlomi tekstai neatskleidžia. Turi veikti kultūros tradicija.

Reikia kanoninių kūrinių sąrašo. Naujausius kūrinius palikti mokytojo laisvei.

Atsižvelgta

Atsižvelgta

Atsižvelgta

A. Nykos-Niliūno, H. Nagio, A. Marčėno ar kitų poetų eilėraščiai (9 kl.).

Sigitas Geda „Giesmė apie pasaulio medį“, Marcelijus Martinaitis „Nežinomo dailininko paveikslas“ (9 kl.).

Graikų mitai ir juos interpretuojantys lietuvių poetų eilėraščiai (pasirinktinai 3): <...> Afroditė ir Narcizas ir H. Radausko „Afroditė ir Narcizas“, Orfėjas ir Euridikė ir J. Vaičiūnaitės „Orfėjas ir Euridikė“ <...> ar kt. (10 kl.).

Homero „Iliadą“ ir „Odiseją“ interpretuojantys lietuvių poetų eilėraščiai (*pasirinktinai 2*): <...> J.

Vaičiūnaitė „Keturi portretai“, A. Nyka-Niliūnas „Odisejo kareivis Hado karalystėje pasakoja“, H. Radauskas „Garbė Homerui“, „Homero jaunystė“, „Lotofagų šalis“, „Tėvynės vėjas“, T. Venclova „Atokvėpis užtruko neilgai...“ ar kt. (10 kl.).

A. Mickevičiaus „Gražina“ ir meilės lyrika. **A. Mickevičius – Lietuvos kultūros asmenybė** (supažindinimas). (8 kl.).

Martyno Mažvydo „Katekizmo“ dedikacija ir prakalbos 1–14 eilutės (9 kl.).

R. Granausko „Liūdnosios upės“ (8 kl.).

I. Mero „Kaip užaugo alyvmedis“, „Kartus rūgštynių skonis“, „Lygiosios trunka akimirka“ (10 kl.).

J. Grušo „Meilė, džiazas ir velnias“ (10 kl.)

S. Gedos poezija skaitymo tema (5 kl.),

„Giesmė apie pasaulio medį“ (9 kl.), „Iš Testamento I“, „Iš Testamento II“ (10 kl.).

Literatūros sąrašas būtinas teigiamos, pozityvios šeimos pavyzdys. Jau per daug destruktivių tekstų. Kokią šeimą siūlome matyti? Ir koks vaikas save mato? Ar ne per daug trauminių šeimos pavyzdžių siūlomuose tekstuose?

Programoje buvo duoti tik privalomi kūriniai, o kaip bus pasirenkama? Ar čia bus savivalė, voliuntarizmas?

Pasirenkamųjų kūrinių sąrašas nėra pateiktas, ar jis bus? Ar mokytojai turės savarankiškai atsirinkti kūrinius, kurie jiems padės atskleisti vieną ar kitą teorinį aspektą? Tai ne toks ir paprastas uždavinys.

XX a. lietuvių prozoje svarbūs du autoriai – R. Granauskas ir B. Vilimaitė. Šie autoriai ir sudėtingi, ir paprasti. Prieš 20 m. buvo kompleksuota valstiečių karta, kuri bijojo kaimo. Dabar viskas pasikeitė. Per archetipus galime išeiti į labai įdomius dalykus.

Skyreliui „Kalbinio ir literatūrinio ugdymo tikslas ir uždaviniai“ siūlomi papildymai:

Apibrėžiant tikslą 2.1 punkte siūlau įterpti žodį „tradicijų“ (pažymėta paryškintai): „2.1. Tikslas – padėti mokiniams suvokti ir ugdyti lietuvių kalbą kaip svarbią savo tapatybės dalį, Lietuvos visuomenės bendravimo būdą; suvokti save kaip lietuvių kalbos, literatūros ir kultūros **tradicijų** paveldėtoją, puoselėtoją ir kūrėją“;

Apibrėžiant lietuvių kalbos ir literatūros ugdymo uždavinius:

- siūlau papildyti 2.2.4. papunktį žodžiu „tarmėmis“: „2.2.4. nagrinėti, interpretuoti, lyginti ir vertinti įvairių žanrų ir laikotarpių lietuvių bei užsienio autorių kūrinius, supažindinti su lietuvių tautosaka, **tarmėmis**, su Lietuvos kultūrai svarbiais tekstais ir reiškiniiais, išskilomis kultūros asmenybėmis;

- siūlau papildyti 2.2.5. papunktį žodžiu „Lietuvos“: „2.2.5. supažindinti su **Lietuvos** ir Europos kultūros tradicija ir jos ištakomis, kad mokiniai suvoktų lietuvių kalbos ir literatūros reikšmę bendresniame Lietuvos ir pasaulio kultūriniame kontekste“.

Pastabos dėl skyrelio „Kompetencijų ugdymas dalyku“:

- Kūrybiškumo kompetencijos (3.4. punktas) apibrėžime trūksta dėmesio tautosakai, tarmiškumui, nurodomas tik programoje numatytų poezijos, prozos ir dramos kūrinių, Lietuvos kultūros reiškinių ir asmenybių, daugiakalbėje ir daugiakultūrėje aplinkoje vykstančių kalbos reiškinių aptarimas.

- Pilietiškumo kompetencijos (3.5. punktas) apibrėžime didžiausias dėmesys

Atsižvelgta

Iš dalies
atsižvelgta

Atsižvelgta

Iš dalies
atsižvelgta

Atsižvelgta

Žemaitės „Sutkai“ (9 kl.)

Programoje nurodyti kūriniai, iš kurių mokytojai gali pasirinkti (arba *rekomenduojami pasirinkti* ir kt.).

Pasirenkamuosius modulius mokytojas gali susiformuoti ir savo nuožiūra (bet medžiaga ir rekomendacijos bus pateiktos).

R. Granauskas „Liūdnosios upės“ (privaloma 8 kl.)

Bitė Vilimaitė (5, 6 kl. – tarp pasirenkamųjų, 9 kl. – privalomos 1-2 pasirinktos novelės iš rinkinio „Papatynų saulė“).

2.2.4. nagrinėti, interpretuoti, lyginti ir vertinti įvairių žanrų ir laikotarpių lietuvių bei užsienio autorių kūrinius, supažindinti su lietuvių tautosaka, **tarmėmis**, su Lietuvos kultūrai svarbiais tekstais ir reiškiniiais, išskilomis kultūros asmenybėmis;

Papildyti (3.4.) Kūrybiškumo, (3.5.) Pilietiškumo ir (3.6.) Socialinės, emocinės ir sveikos gyvensenos kompetencijų aprašai.

skiriamas žmogaus teisėms ir laisvėms, tačiau neužsimenama apie pilietines pareigas, patriotizmą;

- Socialinės, emocinės ir sveikos gyvensenos kompetencijos (3.6 punktas) apibrėžime trūksta dėmesio bendruomenėms, todėl siūlau papildyti apibrėžimą žodžiu „bendruomenė: „Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija padeda siekti savo gyvenimo tikslų, kurti darnius santykius šeimoje, **bendruomenėje** ir prasmingai veikti platesniame socialiniame, ekonominiame ir kultūriniame kontekste“.

Mokymosi turinys tautinės kūrybos atžvilgiu skirtinguose centruose suplanuotas labai netolygiai ir gana ribotai. Tautosaka ir tarmės patenka į padalą „Kalba kaip socialinis, kultūrinis ir istorinis reiškinys“ tik 5–6 ir 7–8 klasių centruose, o 9-10 klasių centre šių temų iš esmės nebelieka: 9 klasėje nurodomas Didžiojo *Lietuvių kalbos žodyno*, atspindinčio lietuvių pasaulėvaizdį, kultūrą ir istoriją, nagrinėjimas, o 10 klasėje iš viso neužsimenama apie su tautosaka ir tradicijomis susijusius dalykus.

Dėl sąvokų vartojimo. Projekte nurodoma, kad baigę Lietuvių kalbos ir literatūros pradinio ugdymo programą mokiniai turėtų gebėti tarp kitų literatūros teorijos sąvokų vartoti ir šias sąvokas: *pasaka, sakmė, padavimas, mįslė, patarlė, skaičiuotė, pamėgdžijimas, literatūrinė pasaka, pasakų personažai*. Ivardytos sąvokos susijusios tik su dalimi pasakojamosios ir smulkiosios tautosakos, tačiau ir šių tautosakos rūšių pilnai neapima. Reikėtų įtraukti daugiau sakytinio folkloro sąvokų iš šio sąrašo: pasakojamoji tautosaka – *pasakos, sakmės, legendos, padavimai, mitai, pasakojimai, anekdotai* ir kt.; retorinė tautosaka – *oracijos, tostai, sveikinimai, linkėjimai, atminimai* ir kt.; smulkioji tautosaka – *patarlės, mįslės, priežodžiai, posakiai, greitakalbės, skaičiuotės, maldelės* ir kt. Taip pat būtina įtraukti

Atsižvelgta

Iš dalies
atsižvelgta

Meilės tema dainuojamojoje tautosakoje:
„**Aš atsisakiau savo močiutei**“ ar kita pasirinkta liaudies daina. (8 kl.)

Lietuvių karo dainos (pasirinktina 1–2:
„Sudaičio sutartinė“, „Oi, lekia lekia gulbių pulkelis“, „Oi ant kalno, ant aukštojo“ ar kt.). (8 kl.).

Supažindinimas su fundamentiniais tautosakos leidiniais (Lietuvių liaudies dainynas, Lietuvių pasakojamoji tautosaka, Lietuvių patarlės ir priežodžiai). Pasirinkta **liaudies daina** (ir šiuolaikinės jos interpretacijos). **Pasaka „Eglė žalčių karalienė“** (ir pasirinktos jos interpretacijos). **Palemono mitas**. (9 kl.)
Siūlomi pasirenkamieji moduliai:
Tautosakinė ir literatūrinė pasaka (5 kl.),
Dainuojamoji tautosaka ir tradicijų tęstinumas (7 kl.).

LKL svarbu ne tik tautosaka.

Kiti siūlo kaip tik mažinti sąvokų skaičių.

dainuojamojo folkloro sąvokas – dainos, giesmės, sutartinės, raudos, baladės, lopšinės, garsų pamėgdžiojimai ir kt. Taip pat reikėtų įtraukti su žaidimais susijusias sąvokas, ypač sakytinių ir dainuojamųjų žaidimų. Be to, mokymo turinyje minimos ir tarmės, todėl būtina įtraukti su tarmėmis susijusias sąvokas: tarmė, patarmė, šnekta.

Niekur projekte neužsiminama apie unikalią lietuvių kūrybą – sutartines, nors jos yra įrašytos į UNESCO Reprezentatyvųjų žmonijos nematerialaus kultūros paveldo sąrašą. Taip pat niekur projekte neužsiminta apie žaidimų tautosaką ir apskritai apie žaidimus, nors tiek vaikų, tiek jaunimo žaidimai būtų labai naudingi pagrindinio ugdymo programai.

... programos tikslas, uždaviniai ir turinys turėtų būti diferencijuojami pagal skirtingų mokinių kultūrinį kontekstą (tautinių mažumų grupė, imigrantai, asmenys, laikinai gyvenantys Lietuvoje, grįžtantys į Lietuvą emigrantai ir pan.). Tai parodytų švietimo sistemos jautrumą heterogeniškai Lietuvos mokinių grupei.

Antra, lietuvių kalbos ir literatūros ugdymo, skirto visiems Lietuvos mokiniams, tikslu negali būti siekinys padėti mokiniams suvokti save kaip lietuvių kalbos, literatūros ir kultūros paveldėtoją, puoselėtoją ir kūrėją.

Svarbu atskirti, ko švietimo sistema tikisi iš Lietuvos tautiečio, o ko – iš Lietuvos piliečio.

Iš dalies
atsižvelgta

Neatsižvelgta

Neatsižvelgta

Neatsižvelgta

„Sudaičio sutartinė“ (8 kl.).

Žaidimų tautosaka – pradinėse klasėse.

Pasiūlymas nepriimtinas, nes lietuvių kalba – Lietuvos Respublikos valstybinė kalba, atliekanti itin svarbias funkcijas visuomenės gyvenime. Mokant skirtingų gabumų ir galimybių mokinius galima (ir būtina) diferencijuoti ugdymo turinį pamokose, bet visos programos tikslas, uždaviniai ir turinys negali būti keičiamas dėl atskirų socialinių ar tautinių grupių pageidavimų.

Lietuvių kalba ir kultūra – vienas svarbiausių pilietinę visuomenę konsoliduojančių ir kuriančių veiksnių. Visi Lietuvos piliečiai yra lietuvių kalbos vartotojai, literatūros ir kultūros lauko dalyviai.

Pilnavertis LR pilietis turi ne tik mokėti valstybinę kalbą, bet ir ją puoselėti – tai kiekvieno gerbiančio savo šalį piliečio pareiga. Be to, tautinių mažumų mokyklų mokiniai daugiausiai yra gimę ir augę Lietuvoje, kaip ir jų tėvai, tai lietuvių kalba, literatūra ir kultūra yra paveldas, kuris nuo mažens nėra svetimas ar nepažįstamas, tai yra mūsų visų Tėvynės kalba, literatūra ir kultūra.

Nacionalinė programa yra skiriama visiems LR piliečiams, kurie turi vienodas teises ir

<p>Mokiniam, kurie pasirenka tautinių mažumų mokyklą, didelę reikšmę turi, be abejo, ta tikslų ir uždavinių dalis (1), kuri yra susijusi su pilietine tapatybe, geru kalbos mokėjimu, iš dalies literatūros pažinimu, pilnaverčiu dalyvavimu Lietuvos socialiniame ir kultūriniame gyvenime ir t.t., tačiau etninį identitetą, tautiškumą, daugiakultūrinę tapatybę jie ugdo per gimtosios kalbos ir literatūros dalyką, todėl gal neprivalo dalyvauti vienalypio lietuviško tautiškumo ugdyme.</p>	<p>Neatsižvelgta</p>	<p>pareigas. Lietuvių kalbos ir literatūros programa iš visų Lietuvos piliečių tikisi to paties – gero lietuvių kalbos mokėjimo, literatūros ir kultūros išmanymo. Kadangi paryškintus dalykus tautinių bendruomenių mokiniai ugdo per gimtosios kalbos pamokas, lietuvių tautiškumo ir etninio identiteto pažinimas sudarys geras sąlygas pažinti kitokią kultūrą ir identitetą, ugdyti tolerancijos, pagarbos kitai kalbai ir kultūrai, multikultūriškumo nuostatas.</p>
<p>Dabartiniame projekte lietuvių kalba tampa atskirta nuo kitų kalbų, yra akcentuojamas Europos kultūros tradicijos pažinimas, tačiau į šalies daugiakalbystę programoje niekaip nėra atsižvelgiama.</p>	<p>Atsižvelgta</p>	<p>Lietuvos daugiakalbė kultūra pristatoma pasirenkant skirtingomis kalbomis parašytus literatūros kūrinius (į programą įtraukti žymiausių Lietuvos lenkų ir žydų kūrėjų kūriniai, akcentuojamas jų indėlis į bendrą Lietuvos kultūrą).</p>
<p>Siūlome numatyti programoje dalyvavimą kultūriniame ir visuomeniniame gyvenime, bendradarbiavimą su kultūros įstaigomis/lankymąsi kultūros įstaigose ir renginiuose, o tame tarpe ir mokyklų bendradarbiavimą su neformaliojo švietimo įstaigomis, teikiančiomis neformalųjį švietimą ir formalųjį švietimą papildantį ugdymą.</p>	<p>Atsižvelgta</p>	<p>Literatūros ir kultūros pažinimo pasiekimas E3: <i>...dalyvauja savo mokyklos, regiono, Lietuvos kultūriniame ir visuomeniniame gyvenime.</i></p>
<p>Kitų lietuvių kalbos ir literatūros programoje esančių uždavinių mokiniai gali/turi siekti iš esmės per gimtosios kalbos pamokas:</p> <p>skatinti mokinius atidžiai skaityti, analizuoti literatūrą kaip meną, išžvelgti jungtis su kitais menais, lavintis estetinį skonį ir literatūrinę saviraišką, ugdyti kūrybiškumo gebėjimus; - nagrinėti, interpretuoti, lyginti ir vertinti įvairių žanrų ir laikotarpių užsienio autorių kūrinius.</p>	<p>Neatsižvelgta</p>	<p>Literatūrinės kompetencijos ugdymas būtinas tiek per gimtosios, tiek per lietuvių kalbos pamokas. Galima tik pasidžiaugti, kad per abu mokomuosius dalykus mokiniai bus mokomi pažinti literatūrą ir kultūrą, stiprins savo dalykines ir kultūrinės kompetencijas. Viena svarbiausių šiuolaikinės mokyklos problemų – vidutiniški mokinių teksto supratimo įgūdžiai.</p>
<p>Kitų lietuvių kalbos ir literatūros programoje esančių uždavinių mokiniai gali/turi siekti iš esmės per gimtosios kalbos pamokas:</p>	<p>Neatsižvelgta</p>	<p>Šis pasiūlymas griaua bendrą lietuvių kalbos ir literatūros programą visiems Lietuvos mokiniams.</p>

skatinti mokinius atidžiai skaityti, analizuoti literatūrą kaip meną, išvelgti jungtis su kitais menais, lavintis estetinį skonį ir literatūrinę saviraišką, ugdytis kūrybiškumo gebėjimus; - nagrinėti, interpretuoti, lyginti ir vertinti įvairių žanrų ir laikotarpių užsienio autorių kūrinius; - supažindinti su Europos kultūros tradicija ir jos ištakomis.

Tautinių mažumų mokyklų vaikams programa yra žymiai per sunki ir per plati dėl nelygaus starto ir nelygaus pamokinių valandų skaičiaus palyginus su lietuvių mokyklomis.

Neatsižvelgta

Tautinių mažumų mokyklų pradinių klasių lietuvių kalbos pamokų skaičius optimalus. Pradinėje mokykloje mokiniai išmoka kalbėti ir rašyti lietuviškai, pasirengia mokytis pagal pagrindinio ugdymo programą. Nuo 5 klasės lietuvių kalbos pamokų skaičius tautinių mažumų mokyklose toks pats kaip ir lietuviškose.

... mokiniams, kurie mokosi lietuvių kalbos kaip antros kalbos, ir kitose pasiekimų srityse (kalbėjimas, skaitymas, rašymas, kultūros pažinimas) negali būti taikomi tie patys reikalavimai kaip mokiniams, kuriems lietuvių kalba yra gimtoji. Pavyzdžiui, tautinių mažumų mokyklų mokinių kalbos vartojimo įgūdžiai ir lietuvių kalbos žodynas yra nepakankami, kad jie galėtų laisvai reikšti savo nuomonę, papasakoti, aprašyti. Siūlome ir mokinių pasiekimų aprašyme visuose lygmenyse išskirti tautinių mažumų mokiniams taikomus vertinimo kriterijus – pasiekimų lygių požymius.

Neatsižvelgta

Visi Lietuvos mokiniai turi vienodai gerai mokėti valstybinę kalbą. **Lietuvių kalba – toks pats mokomasis dalykas kaip ir kiti dalykai, kuriems mokiniai taip pat pasirengę labai skirtingai** (daugelio mieste gyvenančių šeimų vaikai jau ankstyvoje vaikystėje mokosi anglų kalbos ir turi daug geresnes sąlygas jos išmokti nei kaime gyvenančių šeimų vaikai).

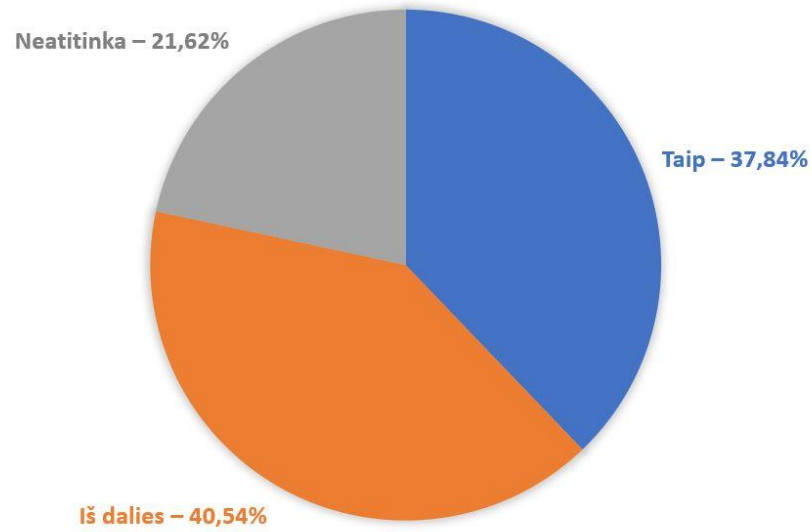
Tautinių mažumų mokyklose, kur lietuvių kalbos mokomasi kaip antros negimtosios kalbos, pradinėse klasėse reikia daugiau dėmesio skirti žodyno plėtojimui ir gramatikos pradmenų įsisavinimui, o pagrindinėje mokykloje – kalbinio raštingumo tobulinimui. Šiam tikslui pasiekti bendrosiose programose labai reikalingi „papildomi“ lietuvių kalbos ugdymo moduliai, skirti mokiniams iš tautinių mažumų mokyklų.

Atsižvelgta

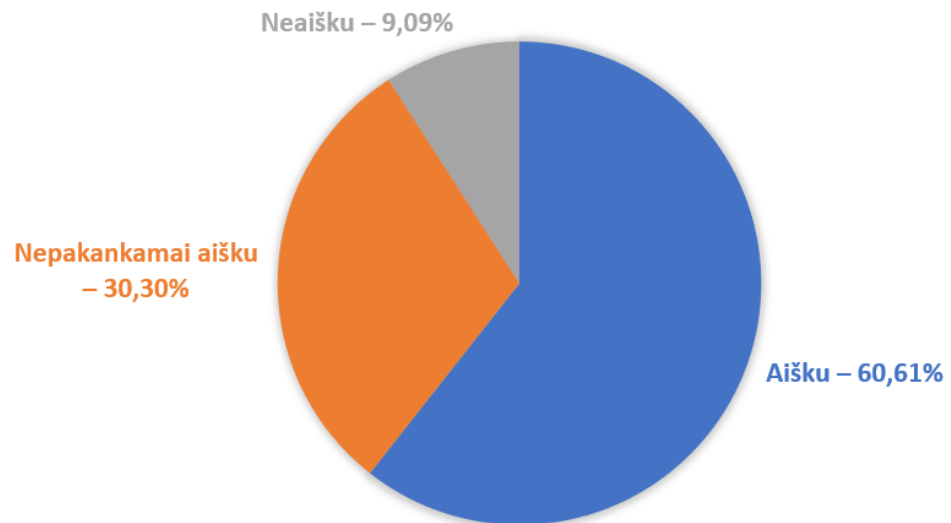
Lietuvių kalbos ir literatūros mokytojų metodinių būrelių (33) apklausos apibendrinimas (+ 6 vardinės anketos)

AR ŠIS BP PROJEKTAS ATITINKA JŪSŲ TURIMĄ UGDYMO VIZIJĄ?

AR PAKANKAMAI AIŠKI ATNAUJINAMOS BP IDĖJA IR STRUKTŪRA?

Iš dalies
atsižvelgta

Atsižvelgta į daugumos mokytojų išsakytas pastabas.

Sunkiai įsivaizduojama, kaip lietuvių kalbos ir literatūros mokymosi turiniu bus ugdomos visos programoje išvardintos (kultūrinė, pažinimo, komunikavimo, kūrybiškumo, pilietinė, socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos) kompetencijos.

Vizija plačiąja prasme yra sudaryti tinkamas gimtosios kalbos ugdymo sąlygas ir pasiūlyti priemones. Programos projektas to nesprensdžia.

...bendrojo lavinimo mokykloje ugdome ne filologą, o mokome lietuvių kalbos ir literatūros dalyko pagrindų, ugdome asmenybę. *Tad labai svarbu sutikti su nuostata, kad iš mokyklos mokinys išeis negirdėjęs daugybės rašytojų, nemokėdamas literatūros ar kalbos mokslo daugybės terminų ir pan. Viso šito jis mokysis studijuodamas filologiją.* Manome, jog programa vis dar per plati.

Didysis mokytojų noras, kad svarbiau yra kūrybinių analizavimo gylis, o ne kūrybinių skaičius, lieka neišsipildęs.

5-8 klasėse 2/3 turėtų sudaryti kalbinis ugdymas.

5 klasėje per didelį kalbos dalių pažinimo kursas. Įvardį ir skaitvardį nagrinėti 6 arba 7 klasėje.

5 klasėje nelieka nosinių raidžių rašybos – kaip aiškinti tokių raidžių rašybą?

Nėra sisteminio kalbos kultūros kurso, kurį derėtų nagrinėti 9-10 kl.
Per platus kirčiavimo kursas 9 klasėje.

Manome, kad svarbiausia 5 – 10 kl. ugdyti skaitytoją. Tikėjomės, jog kūriniai bus orientuoti į XXI a. vaiko poreikius, atspindės jo lūkesčius (labai abejojame, kad Dantė, Servantesas, Šventas Raštas yra patys įdomiausi penkiolikmečiui – šešiolikmečiui). Dabar matome, kad mūsų XXI a. mokiniai skaitys tekstus, kurie

Iš dalies
atsižvelgta

Iš dalies
atsižvelgta
Neatsižvelgta

Neatsižvelgta

Atsižvelgta
Atsižvelgta

Iš dalies
atsižvelgta

Kompetencijos ugdomos dalyko turiniu ir orientuojantis į atitinkamus pasiekimus.

Tai nėra BP uždavinys.

Atsisakėme kai kurių terminų.
Tačiau vienas pagrindinių šio BP atnaujinimo tikslų – „sukurti sąlygas kiekvienam mokiniui įgyti aukštesnius pasiekimus, suteikiant tvirtus ir tvarius žinių pagrindus“ (žr. Gairės – <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/e3e9269009e511ea9d279ea27696ab7b>). Fragmentiškai mokant tvirtas žinių pagrindas negali būti sukurtas. Reikalinga sistema. O ji, savo ruožtu, statoma ant sąvokų...

5–6 klasėse kalbos pažinimui numatoma 3 pamokos per savaitę.

Linksniojamąsias kalbos dalis tikslingiau mokytis kartu, nes kalboje jos yra susijusios derinimo ryšiais.

Žodžius su nosinėmis raidėmis šaknyje pradinėse klasėse mokiniai mokėsi rašyti kaip įsidėmetinus (11 žodžių). Jei dar kurio žodžio su nosine raide reikės, tai bus įsidėmetinos (kol kas neaiškintinos) rašybos žodis.

Nosinių raidžių rašyba – 6 klasėje.

Kalbos kultūra (10 kl.)

Kirčiavimas susietas su Kalbos kultūra (10 kl.).

Kiekvienoje klasėje yra kūrybinių skaitymo malonumai. Tačiau nacionalinė programa turi užtikrinti jauno žmogaus brandą, todėl siekiama ugdyti skaitytoją, nuo mėgavimosi skaitymo malonumu pamažu einant prie sudėtingesnių tekstų ir kontekstų,

Mokytojų siūlomi kūriniai 6 klasei

Mentimeter

61

Atsižvelgta

Mokytojų siūlomi kūriniai 7 klasei

Mentimeter

61

Atsižvelgta

